بسمه تعالی

بیست و هفتمین همایش کشوری آموزش علوم پزشکی

«کلاس درس وارونه»

روش تدریس در کارگاه‌های آموزشی مهارت زایمان طبیعی برای پرسنل فوریت‌های پزشکی

نویسنده مسئول و ارائه‌دهنده:

مهرنوش قائم مقامی*

• عضو هیئت علمی، گروه مامایی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اراک، اراک، ایران .

• دانشجوی دکترای تخصصی (PhD) یادگیری الکترونیکی، گروه آموزش پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

Ghaem.m@arakmu.ac.ir / Mehrnoushghmghm68@yahoo.com

09102946223

حیطه پژوهش: یاددهی- یادگیری

مقدمه

توانمندسازی پرسنل فوریت پزشکی در مدیریت اورژانس‌های زایمانی، به‌دلیل ماهیّت حساس و حیاتی مداخلات آنان، از الزامات نظام سلامت است. روش‌های سنّتی آموزش در کارگاه‌های کوتاه‌مدت، اغلب فرصت کافی را برای تعمیق یادگیری و تمرین عملی فراهم نمی‌کنند. این مطالعه با هدف طراحی، اجرا و ارزشیابی اثربخشی روش تدریس «کلاس درس وارونه» در کارگاه‌های آموزشی مهارت زایمان طبیعی برای این گروه هدف طراحی‌شد.

روش کار

این مطالعه کاربردی در قالب کارگاه‌های ادواری‌طی‌طی سال سال ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۸ بر روی ۵۷ نفر از پرسنل فوریت پزشکی شاغل در استان مرکزی انجام‌شد.

مرحله طراحی

• انتخاب محتوای آموزشی (فیلم‌های دوبله‌شده مانورهای زایمان)

• ارسال قبل از کارگاه از طریق پیام‌رسان داخلی

اجرا (کارگاه دو روزه)

روز اول:

• پیش‌آزمون

• بازاندیشی بر تجارب گذشته

• مرور مباحث نظری

• بحث‌های موردی

روز دوم:

• تمرین عملی بر روی مولاژ زایمان

ارزشیابی

• مقایسه نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون (تست ۱۰ سوالی)

• پرسشنامه رضایت‌سنجی (۱۲ سوال، مقیاس لیکرت)

تحلیل داده‌ها با نرم‌افزار SPSS و آزمون آماری مناسب

کلاس درس وارونه

مطالعه محتوای آموزشی قبل از کارگاه

+

کارگاه حضوری (بحث، تمرین عملی، تعامل گروهی)

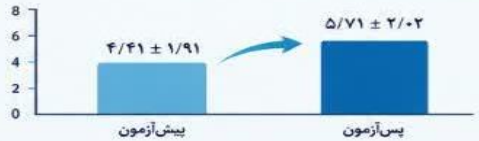
واژگان کلیدی

کلاس درس وارونه، آموزش مهارت‌های بالینی، زایمان طبیعی، پرسنل فوریت پزشکی، کارگاه آموزشی.

نتایج

افزایش دانش نظری

میانگین نمره پیش‌آزمون (۴/۹۱ ± ۲/۴۱) به پس‌آزمون (۵/۷۱ ± ۲/۰۲) ارتقاء یافت (P = ۰/۰۱۱).

رضایت فراگیران

میانگین کلّی رضایت از کارگاه (۴/۲۱ ± ۰/۳۸) به‌طور معنی‌داری بالاتر از حدّ متوسط (نمره ۳) بود (P > ۰/۰۰۱).

در دو گویه «هزینه‌بر و وقت‌گیر بودن» و «ایجاد استرس» میانگین رضایت پایین‌تر بود: اما در کل، روش مؤثر و رضایت‌بخش ارزیابی شد.

مشاهدات عینی

مشارکت فعّال و تعامل بالای فراگیران در جلسات عملی و بحث‌های گروهی.

نتیجه‌گیری

روش «کلاس درس وارونه» با انتقال محتوای پایه به خارج از کلاس، فضای کارگاه را به فرصتی ارزشمند برای تعامل، تمرین عملی فشرده و پرداختن به سطوح بالای شناختی، تبدیل می‌کند. اجرای این الگو در دیگر دوره‌های آموزشی کوتاه‌مدت یا ضمن‌خدمت پرسنل بهداشتی- درمانی توصیه می‌گردد. همچنین، برای کاهش احساس استرس و درک وقت‌گیری احتمالی کارگاه‌ها، می‌توان محتوای پیش‌نیاز را کوتاه‌تر و هدفمندتر ارائه نمود و زمان برگزاری آن را از حالت فشرده دو روزه، به فواصل زمانی بازتر بسط داد.

منابع

1. Lee H, Patel R, Zhang Y. Artificial intelligence in flipped classroom design: A systematic review of implementation in health professions education 2020-2024. Med Educ. 2025;59(2):167-181.
2. Chen L, O'Brien B, Schmidt A, et al. Comparative efficacy of traditional vs. AI-supported flipped classrooms in undergraduate clinical skills acquisition: a randomized controlled trial. Nurse Educ Today. 2025; 145:106120.
3. Gupta S, Müller F, Jensen TP, et al. Longitudinal outcomes of a fully flipped foundational sciences curriculum: A five-year cohort study. Anat Sci Educ. 2024;17(3):455-468.
4. Alvarez K, Rossi S, Kim M, et al. Student engagement and cognitive load in the flipped classroom: A real-time physiological and behavioral tracking study. Adv Health Sci Educ Theory Pract. 2024;29(4):1243-1265.
5. Wagner B, Costa P, Fernández V, et al. Faculty development for large-scale flipped classroom implementation: Barriers, strategies, and institutional impact assessment. J Med Syst. 2024;48(1):58.